

dr hab. Annette Siemes
Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej
Wydział Komunikacji Społecznej i Mediów
Uniwersytet Wrocławski

Wrocław, 11.02.2025

Ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Katarzyny Brzozy-Kolorz w związku z jej staraniami o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego

Sylwetka Kandydatki i najważniejsze fakty na temat przebiegu pracy zawodowej Habilitantki

Doktor Katarzyna Brzoza-Kolorz ukończyła studia magisterskie w 2005 roku na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach na kierunku politologia ze specjalnością samorządową. Po studiach podjęła pracę na stanowisku urzędniczym w Urzędzie Miasta Jastrzębie-Zdrój, równoległe rozpoczynając studia doktoranckie na Uniwersytecie Śląskim. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce uzyskała w 2010 roku na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na podstawie rozprawy doktorskiej pod tytułem „*System lokalnego komunikowania masowego Ziemi Rybnicko-Wodzisławskiej*”. Obecnie jest zatrudniona w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Medialnej na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, gdzie pracuje jako adiunkt od 2013 roku (przed zmianami organizacyjnymi, tj. do 2019 roku – w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa).

Ocena osiągnięcia naukowego

Dr Katarzyna Brzoza-Kolorz ubiega się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, przedstawiając w tym celu do oceny swoją autorską monografię pt. „*Polityka kobiet czy kobiety polityki? Płeć jako element obrazów medialnych kobiet*”. Wskazana publikacja, zaprezentowana przez Kandydatkę jako naukowe osiągnięcie habilitacyjne, poświęcona jest kwestii kształtowania obrazów medialnych kobiet świata polityki, co zostało zbadane w wymiarze teoretycznym oraz empirycznym. Autorka zbadała wybrane polskie opiniotwórcze tygodniki (Polityka, Wprost, Newsweek Polska, Gazeta Polska), uwzględniając materiały opublikowane na ich łamach w okresie wyborów prezydenckich i parlamentarnych w XXI wieku w latach 2000–2019. Jednym z założeń wyjściowych pracy, opracowanych na podstawie ustaleń teoretycznych i stanu badań,

jest twierdzenie, że płeć stanowi istotny aspekt mający znaczny wpływ na powstawanie obrazu medialnego kobiet w polityce oraz że medialne konstrukcje opierają się o stereotypowe obrazy, przedstawiając kobiety świata polityki na tle pola cech kobiecych oraz męskich (kontinuum kobiecość vs. męskość), co zostało zbadane w perspektywie ilościowej oraz jakościowej. Książka składa się z siedmiu rozdziałów podzielonych na dwie części – teoretyczną oraz badawczo-empiryczną. W pierwszych dwóch rozdziałach rozprawy habilitacyjnej przedstawiono oraz poddano wnikliwej analizie i refleksji ustalenia teoretyczne jak i stan badań dotyczące roli i znaczenia płci jako czynnika warunkującego reprezentację postaci kobiecych w sferze mediów oraz komunikacji społecznej na tle medialnym; na tej podstawie Autorka następnie zaprojektowała oraz zrealizowała badanie obszernego korpusu zgromadzonego z wybranych tygodników, wyniki którego prezentuje w drugiej części swej pracy (rozdziały 3–7). Dociekania dr Katarzyny Brzozy-Kolorz prowadzą ją do umieszczania swych rozważań i badań w kontekście obszaru *women's studies*, dziedziny, w odniesieniu do której do tej pory na gruncie polskim zostały zbadane – jak wskazuje Autorka – jedynie raczej wąskie zagadnienia lub też konkretne postaci ze świata polityki; tym samym Autorka uzupełnia swoją pracą lukę na obszarze tej dziedziny badań, wzbogacając ją o szeroko i szczegółowo wypracowaną analizę podjętej tematyki, łącząc ją jednocześnie z obszarem nauk o komunikacji społecznej i mediach. Ważnym punktem wyjścia jest ustalenie centralnych a tym samym niezbędnych pojęć i założeń związanych z podjętą problematyką, do których między innymi należy: (1) wprowadzenie terminu *kontekst płciowy*, który rozumiany jest przez Autorkę „jako udział cech płciowych w kreowaniu obrazu medialnego kobiet świata polityki”, jak również (2) uwzględnienie różnych typów sytuacji/kontekstów, w których kobiety mogą być powiązane z polityką, zwracając na siebie uwagę medialną względnie pojawiając się w związku z tym w mediach – czy to w ramach aktywności politycznej (w roli polityczki), czy na przykład będąc osobą związaną na inny sposób z tym polem (w roli żony, matki, córki lub też jako dziennikarka); już w tytule publikacji zatem słusznie i trafnie zwrócono uwagę na problem statusu i miejsca kobiet w polityce oraz na wielowarstwowy i wieloaspektowy charakter badanych obrazów medialnych i potrzebę zastosowania szerokiej perspektywy na każdym etapie prowadzonych badań. I tak Autorka rozpoczyna swoje rozważania teoretyczne w pierwszym rozdziale książki od przedstawienia podstaw teoretycznych dotyczących kobiety jako podmiotu studiów teoretycznych, opisując rozwój i rolę feminizmu w debacie społecznej, jego obraz medialny w wymiarze czasowym, jak również zajmując się rolą kategorii płci na tle teorii i badań społecznych. Kolejnym zagadnieniem podjętym w tej części monografii jest włączenie opisanych zagadnień teoretycznych w kontekst nauki o komunikacji i mediach oraz ich omówienie w perspektywie badań medioznawczych i badań komunikacji, to znaczy prezentacja różnych podejść do problemu (badania) reprezentacji płci w mediach, feministycznych teorii medioznawczych i ról płci w ramach szerszych teorii komunikowania. Ten rozdział daje wieloaspektowy, interdyscyplinarnie zorientowany przegląd

nad samym zagadnieniem, jak i szerszym kontekstem teoretycznym, a opracowany jest z dużą dbałością o szczegóły¹; Autorka umiejętnie wydobywa wspólne aspekty podejść teoretycznych i analiz pochodzących z różnych dziedzin i czasów, mających różnorodne podłoże konceptualno-teoretyczne (m.in. teorie krytyczne i kulturowe, feministyczny nurt w ramach cultural studies, gender media studies) oraz odnoszących się do różnych podejść i podstaw metodologicznych, tematów i przedmiotów badań, wskazując jasno i konkretnie na wynikające z nich implikacje i możliwości konceptualno-poznawcze dla swego własnego badania. Autorka w odniesieniu do każdego opisanego subobszaru swoich rozważań w sposób przekonujący wydobywa wspólne założenia omawianych teorii (zob. np. s. 78, 79, 106) oraz przejrzystość podaje i uzasadnia, które aspekty uwzględnia w ramach swojego własnego badania, a które i dlaczego pomija.

W drugim rozdziale Autorka zajęła się ustaleniami badaczek i badaczy dotyczącymi sytuacji kobiet na tle społecznym oraz w różnych sferach (np. prywatnej, zawodowej) jak również obrazów medialnych w tym zakresie oraz znaczeniem stereotypów i procesów stereotypizacji; w kolejnych podrozdziałach przedstawia analizy aktywności politycznej kobiet w perspektywie politologicznej, gdzie między innymi wyróżnia się różne obszary badań nad udziałem kobiet w polityce, style przywództwa oraz typy partii według skali ich feminizacji, a także modele ról pierwszej damy. Ostatni podrozdział dotyczy już ściśle kreowania obrazu polityczki w mediach masowych i stanu badań w tym zakresie. Przedstawiane w tej pierwszej części monografii ustalenia pozwalają Autorce precyzyjnie określić cel badawczy oraz sformułować szczegółowe hipotezy badawcze, które przedstawione są w drugiej części publikacji. Stan badań poprzedza omówienie podstaw metodologicznych prowadzonych analiz w rozdziale trzecim, zawierającym podsumowanie i operacjonalizację ustaleń teoretycznych dotyczących obrazu medialnego kobiet świata polityki jako przedmiotu badań oraz włączanie go w szerszy kontekst pojęcia wizerunku. Zarówno okres objęty badaniem i zasady doboru próby dla analizy zawartości, jak i informacje niezbędne dla zrozumienia kontekstu tematycznego, to jest polskich wyborów parlamentarnych i prezydenckich w poddanych badaniu latach 2000-2019, są tu przejrzystość opisane w kolejnych podrozdziałach. Wybór wybranych do analizy tygodników i materiałów jest dobrze uzasadniony; Autorka podaje nie tylko ich charakterystyką ogólną pod kątem tradycyjnych danych z zakresu prasoznawstwa, dotyczących np. nakładu czy poczytności, lecz także rozważa ich funkcjonowanie na szerszym tle medialno-komunikacyjnym, a zwłaszcza – co jest w dzisiejszych czasach niezbędne – ofert internetowych, w sposób zrozumiały wykazując, że także w tym kompleksowym kontekście dynamicznych zmian współczesnego świata mediów czy krajobrazu medialnego nadal mogą one stanowić adekwatną bazę materiałową w celu poznania dominującego dyskursu (s. 243), wspierając swoją argumentację szczegółowymi danymi

¹ Drobnie niedopatrzienia występują bardzo rzadko i nie zakłócają recepcji wyводу, gdyż widocznie wynikają raczej z procesu redagowania tekstu i tylko w absolutnie wyjątkowych wypadkach dotyczą podanych informacji (np. rok wydania pracy Mary Wollstonecraft, w który wkradła się fałszywa kolejność liczb (s. 33) lub pisownia nazwisk przedstawicieli z obszaru teorii krytycznej (s. 108) – Max Horkheimer i Herbert Marcuse (będący tylko luźno, gdyż przez rok swej działalności, związany ze Szkołą Frankfurcka).

zebranych ze stosownych źródeł i wnikliwą analizą literatury i badań medioznawczych (s. 239-257). Podając w rozdziale 3.4. zarys najistotniejszych wydarzeń w Polsce oraz (wybranych) na świecie w badanym okresie oraz informacje o sylwetce kandydatek i kandydatów w wyborach, Autorka kompletuje obraz kontekstu zrealizowanych przez nią badań własnych. Kolejne rozdziały (4–7) poświęcone są zaprezentowaniu i omówieniu wyników powstałych w rezultacie analizy korpusu obejmującego 1590 jednostek badawczych – materiałów opublikowanych w badanym okresie w wybranych tygodnikach, w których pojawiają się odniesienia do płci i które wykazują związek z bieżącą polityką polską (dwie trzecie materiału) względnie światową. Wyniki są zaprezentowane w odpowiedni sposób, w formie przejrzystych wykresów i tabel, oraz dokładnie opisane i zinterpretowane; a jakościowe elementy i etapy analizy są dokładnie udokumentowane oraz uzasadnione w sposób pozwalający na intersubiektywną weryfikację, gdzie droga dojścia do wyprowadzonych z materiału wniosków jest przedstawiona w wiarygodny i rzetelny sposób. Na wstępie tej części warto zwrócić uwagę na to, że przy tak dużej ilości badanych kwestii i tematów nie ma możliwości odniesienia się w niniejszej recenzji do wszystkich z nich osobno, co nie zmniejsza wartości pominiętych tu aspektów, lecz tylko wskazuje na wieloaspektową, całościową perspektywę przyjętą przez Habilitantkę. Dlatego ograniczę się do podania tylko kilku przykładów, by wskazać na wielość i dogłębność uwzględnionych w badaniu empirycznym zagadnień oraz związaną z tym wysoką wartość poznawczą opracowania.

W rozdziale czwartym Autorka odpowiada na wcześniej sformułowane pytania dotyczące dokładnej charakterystyki sposobów przedstawienia tematyki płci w materiale, odnosząc się do 10 różnych kwestii stanowiących istotę zagadnienia, aby móc zweryfikować postawione hipotezy. I tak zostało zbadane, kto i w jaki sposób podejmował już tematy związane z płcią, czy któraś z płci była szczególnie eksponowana w tytułach materiałów i na okładkach (co jednocześnie traktowane było jako wyznacznik rangi przypisywanej tematowi), jaki był wydźwięk oraz z jakimi tematami był związany wątek płci, do jakich tematów odnosiły się wypowiedzi kobiet świata polityki, jakie wątki płciowe można było obserwować w badanych materiałach oraz jaki gatunek dziennikarski dominował w nich. Kolejny rozdział (5) zawiera szczegółową analizę ilościową i jakościową obrazów medialnych kobiet „uwikłanych” w politykę, z podziałem na kobiety polityki polskiej i światowej. Tu Autorka wyodrębniła na podstawie wstępnego przeglądu materiału kilka najbardziej widocznych postaci, którym podczas analizy w tej części swej pracy poświęcono największą uwagę, przedstawiając na tle polskim m.in. obrazy medialne kobiet kandydujących w badanym okresie w wyborach prezydenckich (Henryka Bochniarz, Magdalena Ogórek), kandydatkom na urząd premiera (Ewa Kopacz, Beata Szydło, Barbara Nowacka, Małgorzata Kidawa-Błońska) oraz – ze względu na fakt pojawienia się tylko jednej – wybranej polityczce lokalnej (Hanna Gronkiewicz-Waltz), jak również innym kobietom polskiej polityki na stanowiskach ministerialnych oraz posłanek (w ramach kategorii zbiorczej). Na tle światowym

zbadano sylwetki medialne Angeli Merkel, Hillary Clinton oraz Julii Tymoszenko oraz inne polityczki światowe. Także na tym etapie analizy przejrzystość opisano i uzasadniono postępowanie; zbadano m.in. częstość pojawiania się danej osoby oraz jej ocenę w badanym materiale (wydźwięk), jak i dalsze konkretne elementy obrazu medialnego (atrybuty płciowe), z których zostały wyodrębnione elementy wiodące, szczególnie eksponowane. W ostatniej części rozdziału piątego umieszczony został etap analizy dotyczący kwestii rozwoju obrazu medialnego na tle skali kobiecości/męskości oraz ewentualnych tendencji i trendów w tym zakresie. To między innymi w tym miejscu prowadzone badania zostają systematycznie powiązane z podstawami teoretycznymi i konkretnym narzędziem analitycznym opisanym w pierwszej części monografii, które tu jest wykorzystane w innowacyjny sposób w konkretnej praktyce badawczej, pozwalając tym samym na dalszy rozwój instrumentarium poznawczego w ramach nauk o komunikacji społecznej i mediach. Podejmowane w tym rozdziale wyzwanie rekonstrukcji obrazu medialnego stanowi kompleksowe zadanie zarówno w zakresie analizy, jak i prezentacji wyników, które opanowane zostało za pomocą systematycznego opisu oraz dokładnego omówienia aspektów szczegółowych oraz dodatkowo wsparte jest dobrze ustrukturyzowanymi zestawieniami tabelarycznymi dającymi wgląd w proces badawczy z różnych perspektyw. Ostatnie dwa rozdziały reprezentują jednocześnie dalszy etap badań i stanowią swego rodzaju syntezę, gdyż tu Habilitantka przechodzi do tworzenia własnej typologii – podsumowano występujące w materiale wzory prezentowania kobiet świata polityki oraz zanalizowano je przez pryzmat (dominujących) cech (kobiecych/męskich) oraz w odniesieniu do wyróżnionych podgrup (polityczki polskie/światowe). Każdy z czterech wyróżnionych typów – liderka, marionetka, karierowiczka, niespełniona polityczka (ta ostatnia z trzema podtypami) – zostaje opisany w osobnym podrozdziale; szczególnie ciekawe wydaje mi się w tym kontekście już wcześniej podejmowana perspektywa badawcza zwracająca uwagę na warstwę wizualną i okładki, przykłady których Autorka tu systematycznie przytacza oraz omawia, co czyni proces analizy przejrzystym i dodatkowo gwarantuje wiarygodność, co powoduje, że podstawy zaprezentowanej typologizacji są jasne oraz intersubiektywnie sprawdzalne, gdyż pokazane w sposób rzetelny. Siódmy i ostatni rozdział monografii poświęcony jest typologizacji obrazów medialnych żon polityków, których obrazy (dotyczące czterech osób pełniących rolę pierwszej damy w okresie badawczym: Jolanty Kwaśniewskiej, Marii Kaczyńskiej, Anny Komorowskiej, Agaty Kornhauser-Dudy) zostały zbadane osobno ze względu na liczne nawiązania w badanym materiale, natomiast kolejne uwzględniono w dwóch grupach zbiorczo: inne żony polityków (kobiety przedstawiane w roli życiowych partnerek prominentnych polityków) oraz żony polityków ubiegających się o urząd prezydenta lub premiera RP. Także w tym wypadku można było na podstawie analizy (np. eksponowania cech kobiecych/męskich, dominujących kategorii jak i wydźwięku publikacji) zaobserwować w medialnych relacjach cztery typy czy sposoby kreowania medialnego obrazu kobiet świata polityki (żona partnerka życiowa, żona ostoja, żona opiekunka

rodziny, żona ozdoba), które są osobno opisane oraz zilustrowane odpowiednim materiałem wizualnym w postaci przykładowych okładek.

Na tej solidnie i szeroko opracowanej podstawie Autorka przechodzi w zakończeniu książki do syntetycznych rozważań nad powiązaniem roli mediów oraz kategorii płci w wymiarze społeczno-komunikacyjnym oraz do prezentacji i omówienia stworzonych przez nią modeli medialnego kreowania polityczek i żon polityków. Szczególnie przekonujące wydaje się w tym newralgicznym z natury rzeczy miejscu opracowania to, że przedstawiane jako ukoronowanie prowadzonych analiz i badań modele są zorganizowane w trzech wymiarach względnie na tle trzech osi (przykładowo z uwagi na polityczki: kompetencje – ograniczenia, Polska – świat, kobiecość – męskość), przewidujących możliwość przenikania się wyróżnionych modeli względnie umieszczania obrazu dotyczącego konkretnej osoby także na pograniczu wygenerowanych modeli. Takie ujęcie jest moim zdaniem na takim etapie analizy adekwatne z uwagi na poziom kompleksowości, gdyż za zaprezentowanym obrazem stoi szeroki wachlarz różnorodnych uwarunkowań, stanów rzeczy oraz możliwych perspektyw, a sztywny podział byłby siłą rzeczy wymuszony i sugerowałby dokładność, której nie można by było utrzymać na poziomie empirii, więc należy tu docenić zarówno przejrzystość jak i sumienność przy prezentacji wniosków końcowych oraz umiejętne rozważanie kompleksowych uwarunkowań stanowiących tło badanego zagadnienia.

Jeśli chodzi o teoretyczne podstawy opracowania, to patrząc na nie z ogólnej perspektywy, chciałabym dodać, że, moim zdaniem, przy wybranej tematyce badawczej możliwe i pomocne byłoby bardziej konsekwentne ujęcie komunikacji społecznej jako procesu, w którym media mają (co prawda – znaczny) udział, kreując swoją własną rzeczywistość komunikacyjno-medialną, stanowiąc jednak równocześnie część usieciowionych współzależności, funkcjonujących w tym kontekście właśnie również we wzajemnej zależności od innych sfer społecznych (to samo dotyczy, aczkolwiek w różnym wymiarze oraz z nierównym podziałem możliwości wpływu, innych uczestników tego procesu). Można by zatem w kontekście takiej perspektywy dodatkowo wykorzystać potencjał poznawczy wynikający z podejść teoretycznych pozwalających na odpowiednie systemowe spojrzenie (np. w sensie konstruktywistycznej systemowej teorii komunikacji), umożliwiające uwzględnienie warunków (współ-)produkcujących obserwowane obrazy medialne oraz ujmujące media jako sferę współkonstruującą rzeczywistość społeczno-komunikacyjną we wzajemnie usieciowionych komunikacjach. Niemniej jednak znaczenie tego typu aspektów i elementów konstrukcyjnych jest poruszane w opracowaniu w wielu miejscach, między innymi w nawiązaniu do koncepcji przywołanych w ramach przygotowań teoretycznych, stanowiąc dość istotny element rozważań (na przykład przy omawianiu koncepcji performatywności płci; to między innymi w tym kontekście Autorka podkreśla, że obrazy dotyczące płci społeczno-kulturowej obecne w społecznej percepcji usieciowione są także z perspektywą i autowizerunkiem samych polityczek), co wskazuje na dynamiczną

współzależność procesu powstawania i budowania obrazów kobiet świata polityki; moja uwaga dotyczy więc tylko dodatkowej możliwości integracji i eksplikacji tych zagadnień za pomocą odpowiednich podejść teoretycznych, które mogłyby w mojej opinii stanowić jeden z wątków wzbogacających badanie, ale decyzja, które z wyczerpująco i wieloaspektowo przedstawianych podejść i podstaw teoretycznych wybrać jako wiodące dla formułowania pytań i hipotez badawczych, należy oczywiście do badacza (tu – badaczki). Ponadto gama opisanych zagadnień jest i tak bardzo szeroka, i przy całym podziwieniu wobec tak obszernego a zarazem dokładnego przedstawienia (możliwych) podstaw teoretycznych można nawet, z drugiej strony, zastanowić się nad tym, czy ich prezentacja w całej tej szerokości jest potrzebna przy tak jasno określonym przedmiocie badawczym. Miejscami można bowiem ulec wrażeniu, że niektóre z licznych, różnorodnych klasyfikacji wynikających z teorii i stanu badań rozpraszają uwagę odwracając ją od już przejrzysto zaprezentowanych i dobrze uargumentowanych podstaw wykorzystanych w badaniu własnym. Niemniej jednak trzeba uznać, że Autorka prezentuje nie tylko szeroki wachlarz poszczególnych podejść i typologii, wykazując się dużą erudycją w zróżnicowanej problematyce, lecz także wyjaśnia je szczegółowo i dokładnie, co pozwala jej w konsekwencji przejść do suwerennie zoperacjonalizowanego badania, które zarówno pod względem metodyki, intersubiektywności oraz trafności, jak również z uwagi na jakość uzyskanych wyników i wniosków nie pozostawia nic do życzenia.

Obszerne omówienie podjętych zagadnień oraz uwzględnienie perspektyw i koncepcji teoretycznych z wielu dyscyplin jest w tej całościowej perspektywie także atutem pracy, gdyż prowadzi do wyważonego przeglądu nad problematyką i pozwala na dobrze ugruntowane teoretycznie decyzje w procesie operacjonalizacji. Dlatego książkę można potraktować zarówno jako cenne kompendium wiedzy dotyczącej wszystkich poruszanych w niej zagadnień w perspektywie teoretycznej oraz w odniesieniu do stanu badań, jak także widzieć ją jako doskonały przykład właściwego planowania i realizacji badań empirycznych z zakresu analizy zawartości mediów.

Biorąc pod uwagę całokształt opracowania – przedłożona do oceny monografia stanowi wieloaspektowe opracowanie naukowe podjętego zagadnienia. Książka daje możliwość czytania jej pierwszej części jako obszernego kompendium wiedzy o teoriach i koncepcjach badawczych uwzględniających kategorię płci, pokazujące zarówno genezę i rozwój tychże jak i skrupulatnie dokumentujące stan badań w tym zakresie, natomiast jej druga część stanowi bardzo udany przekład tych złożonych zagadnień wyjściowych na konkretne badanie empiryczne, które dzięki przejrzystości udokumentowanej systematyce badawczej i szczegółowemu opisowi narzędzi badawczych (np. klucza kategorizacyjnego) oraz opracowanych typologii może stanowić punkt wyjścia dla realizacji kolejnych badań, wzbogacając tym samym obszar badań medioznawczych. W szczególności należy docenić (1) przeniesienie założeń teoretycznych z zakresu badań nad płcią na obszar nauk o komunikacji społecznej oraz związane z tym wypełnienie braków w tym

zakresie jeśli chodzi o przegląd nad tematem, (2) zajęcie się kompleksowymi ustaleniami na temat możliwości badania kategorii tożsamościowych, cech płciowych, ról społecznych mających udział w kulturowym konstruowaniu płci oraz uwypuklenie relewantnych cech i ich zastosowanie w ramach własnego badania, (3) opracowanie własnej klasyfikacji typów i modeli w obrazach medialnych kobiet świata polityki, otwierających możliwość dalszych badań.

Reasumując: Uważam, że monografia Habilitantki stanowi istotny wkład do nauk o komunikacji społecznej i mediach w obszarze dotychczas nieopracowanym na gruncie polskim.

Przedłożone opracowanie bez wątplenia stanowi nowatorskie i oryginalne osiągnięcie naukowe, które spełnia wymogi stawiane rozprawom habilitacyjnym według Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Dr Katarzyna Brzoza-Kolorz udowodniła, że jest samodzielną i dojrzałą badaczką na wysokim poziomie w wyznaczonym sobie zakresie.

Pozostały dorobek naukowy – dorobek publikacyjny

Poza badaniem zaprezentowanym w przedłożonej do oceny monografii habilitacyjnej dr Katarzyna Brzoza-Kolorz rozwijała swoje zainteresowania naukowe po doktoracie w nawiązaniu do czterech pól tematycznych. Skupiła swoją uwagę (1) na kwestii relacji między mediami a polityką, zajmując się początkowo głównie kontekstem lokalnym, ale także biorąc pod uwagę poziom ogólnokrajowy. Jednocześnie zaczęła opracowywać (2) zagadnienia związane z tematyką płci w badaniach medioznawczych, stopniowo rozwijając swoje zainteresowania w stronę syntezy tych dwóch wątków w postaci badań nad problemem (3) reprezentacji kobiet świata polityki w mediach.

Czwartym (4) nurtem dociekań Kandydatki, uzupełniającym poniekąd pozostałe punkty, są empiryczne badania obrazów medialnych w zakresie kolejnych, innych tematów. Warto podkreślić, że cały pozostały dorobek Kandydatki jest obszerny i odnosi się do wymienionych wątków tematycznych zarówno w wymiarze teoretycznym jak i (odnośnie niektórych – głównie) empirycznym.

W odniesieniu do pierwszego obszaru tematycznego wydaje się szczególnie ciekawe szerokie spojrzenie na powiązania (nie tylko) polityki i mediów z różnych perspektyw, to znaczy uwzględnianie wzajemnej relacji i ról różnych sfer i aktorów komunikacji (np. znaczenie komunikacji interpersonalnej, badania dotyczące trzeciego sektora) oraz historycznych i współczesnych zmian (transformacji ustrojowej, wzrastającego znaczenia komunikacji zapośredniczanej internetem), które zostały poddane badaniom przedstawionym w ramach licznych publikacji. Przykładowe publikacje w tym zakresie to (m.in.) artykuły/rozdziały – *The media and the politics on the local level - interrelation* (2011), *Organizacje pozarządowe a procesy komunikowania na poziomie lokalnym* (2014), *E-oblicze lokalnej prasy samorządowej*

(2014)). Praca nad tematem komunikowania lokalnego zaowocowała także organizacją konferencji naukowej przez Habilitantkę z wydaniem pracy zbiorowej pod wspólną redakcją Habilitantki z prof. dr. hab. Stanisławem Michalczykiem, pt. *Komunikowanie lokalno-regionalne w dobie społeczeństwa medialnego. Tom 1. Problemy teoretyczno-praktyczne* (2018). Jeśli chodzi o skalę ogólnokrajową, to szczególną uwagę można zwrócić między innymi na cieszący się dużą cytawalnością artykuł *Entertainizacja polityki* opublikowany w „Zeszytach Prasoznawczych” (2014), jak również na tekst *Rama konfliktu jako podstawa interpretacyjna relacji mass media – polityka w polskiej kampanii parlamentarnej 2015 w wybranych tygodnikach opinii* (2020), który został nagrodzony jako publikacja wysokopunktowana przez Rektora Uniwersytetu Śląskiego. Zaslugującym na specjalne uznanie elementem działalności badawczej w tym obszarze tematycznym oraz w nawiązaniu do polityki w skali krajowej jest udział w projekcie OPUS „Powiązania pomiędzy elitami sfery mediów i polityki w Polsce w perspektywie doświadczeń niemieckich”, w którym Habilitantka brała udział we wszystkich etapach oraz w efekcie którego powstał szereg publikacji. Specjalną uwagę należy z pewnością zwrócić na powstałą w ramach współautorstwa (z Dagmarą Gluszek-Szafranec i Patrycją Szostok-Nowacką) monografię naukową pt. „*Cóż tam, panie, w polityce?*”. *Czyli o wzajemnym postrzeganiu dziennikarzy i polityków w mediach* (2019), ale także na artykuł *Gender in journalists and their opinions on the relationship between the media and politics* (2020) autorstwa Habilitantki, jednocześnie wskazujący na dalszy rozwój i kolejne obszary jej zainteresowań badawczych.

Jeśli chodzi o tematykę płci w badaniach medioznawczych oraz obszar *women's studies*, Habilitantka już wcześniej zaczęła nawiązywać do – w tym czasie mało opracowanych na tle polskim – zagadnień w tym zakresie – badając między innymi funkcjonowanie pojęcia *gender* w polskich mediach i analizując różne materiały w tym zakresie jak również zajmując się obrazem względnie światem medialnym kobiet i mężczyzn – patrz np. prace *Gender w polskim dyskursie medialnym na przykładzie publikacji „Gazety Wyborczej” w latach 2010-2014* (2016); *Gender w internetowych memach obrazkowych na wybranych polskich przykładach* (2016), *(Eko)Kobieta w sieci internetowej. Tematyka ekologiczna na wybranych portalach internetowych* (2016), *Mężczyzna w wirtualnym świecie. Polskie portale internetowe dla mężczyzn* (2017).

Także w odniesieniu do pozostałych dwóch obszarów powstały liczne publikacje związane z badanym w ramach głównego osiągnięcia tematem kobiet świata polityki, ale stanowiące odrębne projekty badawcze (aczkolwiek niekiedy przygotowujące późniejsze, większe badanie), tak jak, między innymi, artykuł pt. *Obraz polityczek w okresie wyborów parlamentarnych w 2015 roku w polskich tygodnikach opinii a teoria zagłuszanej grupy* (2017). Przetaczam tu jeszcze tylko kilka tytułów kolejnych publikacji Habilitantki, ilustrujących inne wątki tematyczne jej pracy: *Medialne obrazowanie świata, czyli refleksje na temat prezentacji informacji przez wybrane polskie mass media* (2015); *Wybór następcy papieża Benedykta XVI na tamach „Rzeczpospolitej” i „Gazety Wyborczej”* (2015); *Macierzyństwo jako element wizerunków*

medialnych kobiet świata polityki i temat publikacji w wybranych polskich tygodnikach opinii (2023).

Poszczególne obszary tematyczne przenikają się więc miejscami wzajemnie, co w mojej opinii jednak nie stanowi wady w obliczu stojącej za nimi szerokiej i kompleksowej tematyki wspólnej; są one ze sobą logicznie sprzężone, rysując spójny pod kątem ciągłości obraz konsekwentnej pracy nad wybranymi przez Kandydatkę zagadnieniami, natomiast dodawanie kolejnych wątków oraz dogłębne badanie zagadnień pojawiających się z każdej przyjętej nowej perspektywy świadczą o dalszym ewoluowaniu jak i ukierunkowanym rozwoju zainteresowań i aktywności badawczej Kandydatki. Obie strategie stanowią także niezbędne elementy budowania solidnych podstaw dla prowadzenia obszernego projektu badawczego opracowanego w ramach przedstawianego do oceny osiągnięcia naukowego.

Reasumując – na **dorobek publikacyjny Habilitantki** składa się jedna (przedłożona do oceny) monografia autorska, jedna monografia współautorska, 23 rozdziały w monografiach naukowych, członkostwo w redakcji naukowej jednej monografii oraz 20 artykułów w czasopismach naukowych. Wszystkie prace wykazują wysoki poziom naukowy, jednoznacznie zasługując na ocenę pozytywną oraz **stanowiąc znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach.**

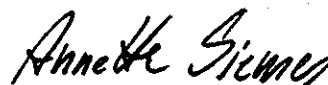
Udział w konferencjach naukowych, aktywność międzynarodowa oraz dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzacyjny Kandydatki

Dr Brzoza-Kolorz uczestniczyła w 27 konferencjach naukowych ogólnopolskich i międzynarodowych oraz kongresach wygłaszając referaty. Na pozytywną ocenę zasługuje również udział Habilitantki we wszystkich fazach realizacji wyżej wspomnianego projektu OPUS finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki oraz staż naukowy odbyty w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w listopadzie 2019 roku, w ramach którego prowadziła zajęcia oraz podejmowała prace przygotowujące rozprawę habilitacyjną. Jako członkini Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej dr Katarzyna Brzoza-Kolorz jest również aktywna w organizacjach naukowych, także w wymiarze międzynarodowym, należąc do European Consortium for Political Research (ECPR); jej aktywność międzynarodowa staje się ponadto widoczna poprzez szereg publikacji anglojęzycznych, udział w konferencjach międzynarodowych oraz uczestnictwo w zagranicznym wyjeździe naukowym do Hiszpanii, gdzie w ramach programu Erasmus+ odwiedziła Universidad de Valladolid Faculty of Philosophy and Literature. Zrecenzowała 10 artykułów opublikowanych w polskich czasopismach naukowych.

Habilitantka wykazuje się ponadto dużą aktywnością dydaktyczną, organizacyjną oraz w zakresie popularyzacji nauki, zasługującą na uznanie. W trakcie długoletniej pracy na Uniwersytecie Śląskim prowadziła szereg przedmiotów z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach na kierunku dziennikarstwo i komunikacji społeczna oraz innych kierunkach, między innymi na temat teorii komunikowania masowego i komunikowania politycznego; wypromowała 93 seminarzystów i była recenzentką 156 prac licencjackich i 96 magisterskich oraz pełniła funkcję promotora pomocniczego w ramach pracy doktorskiej i oceniała konspekty przygotowane przez kandydatów do Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Śląskiego w dyscyplinie nauk o komunikacji społecznej i mediach. Stale rozwija swoje kompetencje i umiejętności w ramach dodatkowych szkoleń dotyczących między innymi dobrych praktyk w zakresie dydaktyki i zajęć online lub obsługi programu statystycznego IBM SPSS. Jej działalność organizacyjna obejmuje oprócz już wspomnianej organizacji konferencji naukowej na temat komunikowania lokalno-regionalnego między innymi członkostwo w Radzie Naukowej Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Medialnej Uniwersytetu Śląskiego oraz organizację Olimpiad Wiedzy o Mediach. Popularyzuje naukę przedstawiając ekspertyzy w różnych tematach na wakacyjnych szkołach letnich i innych wydarzeniach oraz w ramach wykładów publicznych; ponadto współpracuje z podmiotami zewnętrznymi w roli konsultantki dla np. urzędów w zakresie realizacji badań czy kontaktów z mediami.

Konkluzja recenzji

W świetle zaprezentowanych wyżej ocen szczegółowych **stwierdzam, że jakość osiągnięcia naukowego i pozostałych osiągnięć naukowych dr Katarzyny Brzozy-Kolorz spełnia wymagania wynikające z Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i w związku z tym z pełnym przekonaniem wnioskuję o nadanie dr Katarzynie Brzozie-Kolorz stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach.**

dr hab. Annette Siemes